

Δελτίον της Χριστιανικής Αρχαιολογικής Εταιρείας

Τόμ. 3 (1903)

Δελτίον ΧΑΕ 3 (1894-1902), Περίοδος Α'

Εγκύκλιος της Χριστιανικής Αρχαιολογικής Εταιρείας

Αρ. ΠΑΠΠΟΥΔΩΦ, Γ. ΛΑΜΠΑΚΗΣ

doi: [10.12681/dchae.1546](https://doi.org/10.12681/dchae.1546)

Βιβλιογραφική αναφορά:

ΠΑΠΠΟΥΔΩΦ Α., & ΛΑΜΠΑΚΗΣ Γ. (2013). Εγκύκλιος της Χριστιανικής Αρχαιολογικής Εταιρείας. *Δελτίον της Χριστιανικής Αρχαιολογικής Εταιρείας*, 3, . <https://doi.org/10.12681/dchae.1546>

ΔΕΛΤΙΟΝ ΤΗΣ ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΗΣ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ

Εγκύκλιος της Χριστιανικής Αρχαιολογικής
Εταιρείας

Δελτίον ΧΑΕ 3 (1894-1902), Περίοδος Α'

ΑΘΗΝΑ 1903

ΕΓΚΥΚΛΙΟΣ

ΤΗΣ ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΗΣ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ

Ἡ Χριστιανικὴ Ἀρχαιολογικὴ Ἐταιρεία γνωστὸν ὅτι σκοπεῖ τὴν περιουσι-
αγωγὴν καὶ διάσωσιν πάντων τῶν ἱερῶν κειμηλίων τῆς Ἐκκλησίας ἔστω, καὶ
τῶν ἐλαχίστων τεμαχίων καὶ κλασμάτων, ἵνα, κατὰ τὸ Εὐαγγελικὸν λόγιον,
«μὴ τι τούτων ἀπόληται»

Ἀπὸ τῆς σκοτίας δὲ τῶν τάφων καὶ τῶν Χριστιανικῶν εἰρεπίων, ἀπὸ τῶν
ἱερῶν ἀμφίων καὶ τῶν εἰκόνων, ἀπὸ τῶν ἐπιγραφῶν καὶ χειρογράφων, ζητεῖν ἢ
ἀναπαραστήσῃ εἰς τὰ ὄμματα πάντων τὴν ἐν ἅπασιν ἔπαυλον τῆς ἀρχαίας Ἐκ-
κλησίας δόξαν, δόξαν ἐν τῷ πολιτεύματι, δόξαν ἐν τῇ λατρείᾳ, δόξαν ἐν τῇ
τέχνῃ.

Καὶ ὑπάρχουσι λαμπρότεροι μελέται τοῦ ἀρχαίου πολιτεύματος τῆς Ἐκκλη-
σίας, τῶν ἀρχαίων λειτουργικῶν τύπων, τοῦ βίου καὶ τῆς τέχνης τῶν ἀρχαίων
Χριστιανῶν; Ἡ ἢ καθόλου ἱστορία γινώσκει θαυμασιώτερα ὑποδείγματα πίστεως,
ἀγάπης, ἀφοσιώσεως καὶ μαρτυρίου, τῶν ὑποδειγμάτων, ἅτινα ἀναγράφει ἡμῖν ἡ
Ἐκκλησιαστικὴ ἱστορία, μάλιστα τῶν πρώτων αἰώνων, ἧς αἱ σελίδες κοριολε-
κτικῶς ἐγράφησαν διὰ τοῦ αἵματος τῶν ἁγίων Μαρτύρων;

Οἱ χριστιανικοὶ χρόνοι τῆς Ἑλλάδος, οἱ διὰ τῆς ἀναγεννήσεως διαπλάσαν-
τες τὸν πολιτισμὸν τῆς Δύσεως καὶ ἐμβαλόντες τὴν ἀνθρωπότητα ἐν τῇ ἀκατα-
σχετῷ φορᾷ τῆς καταπληκτικῆς προόδου τῶν ἐπιστημῶν καὶ τεχνῶν, εἶναι ἄξιοι
σοβαρῆς μελέτης καὶ βαθείας ἐρεῦνης.

Μονομερῆς ἐκπαίδευσις, ἐξετάζει μόνον τὰ ἔργα τῆς Ἑλλάδος, ἀγνοεῖ δὲ τὰ
λαμπρὰ κατορθώματα καὶ τὰ θαυμάσια ἔργα τῆς Χριστιανικῆς Ἑλλάδος.

Ἡ Ἱστορία τοῦ Ἑλληνισμοῦ δὲν χωρίζεται.

Ἡ Ἱστορία τῆς Ἑλλάδος εἶναι μίαν εἶναι ἐνιαία.

Ὁ πρὸ Χριστοῦ ἔθνικός, ὁ τὰς χεῖρας ἐπὶ τοῦ Παρθενῶνος αἶρων ἦτο Ἕλλην·
ἀλλὰ καὶ ὁ χριστιανός, ὁ ὑπὸ τοῦς θόλους τῆς Ἁγίας Σοφίας τὸ σύμβολον
τῆς πίστεως ἀναγινώσκων ἦτο Ἕλλην· ὁ πρῶτος, Προπάτωρ, ὁ δὲ, Πατὴρ
ἡμῶν, ἀλλ' ἀμφοτέροι· Ἕλληνες, ὧν γνήσιοι ἀπόγονοι οἱ ταπεινῶς νῦν ἐν τῇ
παλαιστέρᾳ τοῦ διεθνoῦς βίου ὑποφαινόμενοι.

Ὁ πολιτισμὸς τῆς ἀνθρωπότητος εἶναι ἔργον τῆς φιλοσοφίας τῶν ἀρχαίων
προγόνων καὶ τῶν Ἑλλήνων Πατέρων τῆς Ἐκκλησίας, ἡ δὲ μελέτη τῶν χρι-
στιανικῶν μνημῶν εἶναι ἅπτα! ἀποδείξεις καὶ μαρτυρίαι τῶν ἱστορικῶν ἀλη-
θειῶν τούτων.

Καὶ ὅμως πόση ὀλίγη φροντὶς καταβάλλεται περὶ τὴν σπουδὴν τῶν ὑψίστης
ἐθνικῆς σημασίας μελετῶν τούτων· πόση δὲ ὀλιγορία περὶ τὴν συναγωγὴν καὶ
διάσωσιν τῶν πολυτιμοτάτων καὶ ἀνεκτιμήτων κειμηλίων τῆς Ἁγίας Μητρὸς
ἡμῶν Ἐκκλησίας!

Οἱ θεοφιλέστατοι Ἱεράρχαι πρὸ παντός νομίζομεν ὅτι δύνανται νὰ ἔλθωσιν

εἰς ὑποστήριξιν σωματείου τοσοῦτον ἱερόν καὶ ἐπιστημονικόν σκοπὸν ἔχοντος, καὶ τοσοῦτον ἀπὸ δέκα καὶ ἕξ ἐτῶν μοχλοῦντος, ἄνευ συνεργασίας τῶν δυναμένων, ἄνευ ἐπαρκῶν χρηματικῶν πόρων, ἄνευ ἄνευ, ἄνευ μυρίων ἄνευ.

Ἐχομεν δὲ ἀκράδαντον πεποίθησιν, ὅτι οὐδὲν δύναται νὰ ὑπηρετήσῃ τὴν δόξαν τῆς Ἐκκλησίας ἡμῶν, ὅσον αἱ μελέται τῆς δόξης καὶ ἰσχύος τῆς ἀρχαίας Ἐκκλησίας.

Ἄν μαρμάρινα τεμάχια ποδῶν, ὀνόχων καὶ σατύρων τῆς ἀρχαιότητος κρίνονται ἄξια καὶ εἶναι ἄξια νὰ περισωθῶσιν εἰς τὰ πολύτιμα Μουσεῖα, κατὰ μείζονα λόγον πρέπει νὰ περισωθῶσι τὰ ἀγιώτατα τῆς Ἐκκλησίας ἡμῶν κειμήλια.

Οἱ ἀρτίαν μόρφωσιν ἔχοντες ἐννοοῦσι τίς ἡ ἄξια τῶν λεγομένων.

Αἱ χριστιανικαὶ ἀρχαιότητες βεβαίως θὰ σωθῶσιν!

Ἐπῆρχεν ἐποχὴ, καθ' ἣν οὐδεμία περὶ τούτων μέριμνα κατεβάλλετο, οὐδεὶς συνέλεγεν, οὐδὲν ὑπὲρ τούτων ἀπολύτως ἐγένετο. Σήμερον, χάρις ζήλω ἰσομένῳ πρὸς τὴν κατὰ Πλάτωνα θεῖαν μανίαν, ἐν τῷ Χριστιανικῷ Ἀρχαιολογικῷ Μουσεῖῳ περισώθησαν ὑπὲρ τὰς **τρεῖς χιλιάδας** ἀντικειμένων φυλάττονται δὲ περὶ τὰς **τέσσαρας χιλιάδας** χριστιανικῶν ἐπιγραφῶν, ἐν ἰδίῳ δὲ δελτίῳ δημοσιεύονται τὰ περὶ τῶν μελετῶν τούτων.

Τολμῶμεν δὲ νὰ εἰπώμεν ὅτι τὸ Χριστιανικὸν Μουσεῖον, ὅπερ προσωρινῶς εὐμενεῖ ἐγκρίσει τῆς Κυβερνήσεως φιλοξενεῖται ἐν τῷ Κεντρικῷ Ἐθνικῷ Μουσείῳ, εἶναι τὸ πρῶτον εἰς τὸ εἶδος του καὶ εἰς τὴν ἐν κινήτοῖς καταλόγοις ἐπιστημονικὴν αὐτοῦ κατάταξιν.

Θ' ἀπέβαινε δ' ἀμυθῆτως πλούσιον, ἂν αἱ ἱεραὶ μοναὶ συγκατετίθεντο νὰ πέμψωσιν ἡμῖν ὅ,τι ἀδίκως φθειρέται καὶ σήπεται ἐν καθύργοις καὶ σκοτεινοῖς τόποις.

Καὶ ἰδοῦ, ὅτι εὐρισκόμεθα καὶ πρὸ ἐνός τῶν λαμπρῶν ἔργων, ἐξ ὧν ἐν τῷ ποιμαντορικῷ αὐτῶν προγράμματι δύναται ν' ἀναγράψωσιν οἱ πεφωτισμένοι καὶ ἐπιστήμονες Ἱεράρχαι.

Ἐχομεν δὲ πεποίθησιν ὅτι ἂν οἱ κ. κ. Νομάρχαι, Δήμαρχοι, ὡς καὶ πάντες οἱ τῆς καθόλου Ἑλλάδος Σεβασμιώτατοι Ἱεράρχαι συνδράμωσιν ἠθικῶς καὶ ὑλικῶς, διὰ τῶν Ἱερῶν Μονῶν ἢ διὰ συστάσεων πρὸς τοὺς δυναμένους νὰ συνδράμωσι τὸ ἔργον ἡμῶν, ἔχομεν, λέγομεν, ἀκράδαντον πεποίθησιν, ὅτι δὲν θέλει παρέλθει πολὺς χρόνος καὶ ἡ γεραρὰ πατρὶς ἡμῶν, ὡς ἔχει νῦν τὰ ἄριστα Μουσεῖα τῆς ἀρχαίας τέχνης, οὕτως ἡ αὐτὴ θέλει ἔχει καὶ τὰ ἄριστα Μουσεῖα τῶν θησαυρῶν τῆς Χριστιανικῆς Ἀρχαιολογίας καὶ τέχνης.

Ὁ Πρόεδρος

ΑΡ. ΠΑΠΠΟΥΔΩΦ

Ὁ Γενικὸς Γραμματεὺς καὶ Διευθυντὴς
τοῦ Χριστιανικοῦ Ἀρχαιολογικοῦ Μουσείου

Γ. Λαμπάκης